

Alver kommune
Postboks 4
5906 FREKHAUG

Saksbehandlar, innvalstelefon
Line Sperre, 5557 2085

Lovlegkontroll - Kjøp av elevplassar - Alver kommune

Statsforvaltaren i Vestland viser til oversending av lovlegkontroll frå Alver kommune, datert 9. mars 2021. Saka gjeld opphøyr av avtale om kjøp av elevplassar i Austrheim kommune.

Statsforvaltaren sitt vedtak

Alver kommunestyre sitt vedtak av 26. november 2020 er gyldig.

Bakgrunn for saka

Alver kommune og Austrheim kommune inngjekk avtale om interkommunal skule i 1962. Denne avtalen blei sagt opp i 1986. I etterkant av dette har kommunane hatt avtale om kjøp av elevplassar. Denne avtalen blei sagt opp av Austrheim kommune 15. januar 2020, og kommunestyret i Alver gjorde 26. november 2020 vedtak om at ein ikkje skulle etablere ein ny avtale. Det blei 16. desember 2020 kravd lovlegkontroll av dette vedtaket på grunn av saksbehandlingsfeil. Den 18. februar 2021 opprettheld Alver kommune sitt vedtak, med presiseringar av vedtaket. Lovlegkontrollen blei sendt til Statsforvaltaren 9. mars 2021. I etterkant av dette har vi fått informasjon om at Alver kommune har vedtatt å takke ja til eit tilbod frå Austrheim kommune om å tilby noverande elevar på barnesteget frå Åsheim krins, gratis skulegang ut barnesteget i Austrheim kommune og ved Kaland barneskule.

Regelverk

Det følger av kommunelova § 27-1 første ledd første punktum:

«Tre eller flere medlemmer av kommunestyret eller fylkestinget kan sammen kreve at departementet kontrollerer om et vedtak er lovlig».

«Følgende kan lovlighetskontrolleres:

- a) endelige vedtak som er truffet av et folkevalgt organ eller den kommunale eller fylkeskommunale administrasjonen
- b) vedtak om et møte skal holdes for åpne eller lukkede dører
- c) vedtak som gjelder spørsmål om inhabilitet», jf. koml. § 27-2 første ledd.

«Ved lovlighetskontroll skal departementet ta stilling til om vedtaket

- a) har et lovlig innhold
- b) er truffet av noen som har myndighet til å treffe et slikt vedtak
- c) har blitt til på lovlig måte.

Lovlighetskontrollen etter § 27-1 første ledd kan likevel begrenses til de anførsler som er tatt opp i saken. Ved lovlighetskontroll etter § 27-1 andre ledd bestemmer departementet omfanget av kontrollen.

...

Departementet skal oppheve vedtaket hvis det er gjort feil som gjør det ugyldig», jf. koml. § 27-3.

Departementet si fullmakt er for kommunale avgjersler i all hovudsak delegert til Statsforvaltaren.

Statsforvaltaren si vurdering

Kravet om lovlegkontroll er sett fram av fire kommunestyrerepresentantar, saka gjeld eit endeleg vedtak som er gjort av folkevalt organ, kravet er framsett rettidig, vedtaket er gjort av det organet som har myndigheit til å gjere slike vedtak, og organet har og materiell kompetanse til å gjere vedtak med dette innhaldet. Statsforvaltaren finn at desse krava er oppfylte. Det er heller ikkje omstridt.

Prosessuell kompetanse – om vedtaket har blitt til på lovleg måte

Kontrollen her er ei prøving av om kommunen har følgd både lovfesta og ulovfesta saksbehandlingsreglar.

Kommunestyrerepresentantane som har kravd lovlegkontroll meiner at saksbehandlinga i saka har vore svært mangelfull. Dei skriv at involverte partar verken har fått informasjon eller fått uttale seg. I tillegg meiner representantane at det ikkje er tatt stilling til det beste for barnet i denne saka.

Representantane skriv at dei er av den oppfatning at ordninga med den interkommunale skulekrinsen som har fungert i 60 år er å sjå på som ein del av skulestrukturen i Alver kommune. Dei meiner difor at ei endring av denne avtalen krev tilsvarande saksbehandling som ved andre skulestrukturendringar.

Kommunestyret skriv i vurderinga av lovlegkontrollen at avtalen om interkommunal skulekrins blei oppløyst i 1987, og at kommunane i etterkant av dette berre har hatt avtalar om gjesteelevar. Kommunestyret skriv og at dette kunne ha kome fram tydelegare i saksbehandlinga, men at dei likevel meiner at saka ikkje omhandlar skulestruktur, og at det difor ikkje er krav om at saka følger saksbehandlingsreglane for skulestrukturendringar. I det presiserte vedtaket av 18. februar 2021 skriv rådmannen at betalingsordninga som gjaldt for elevar i tidlegare Åsheim skulekrins, er avslutta.

Slik vi ser saka er spørsmålet da om vedtak om å ikkje etablere ny avtale om interkommunal skulekrins skal følgje saksbehandlingsreglane for skulestrukturendringar, og generelt om saksbehandlingsreglane i forvaltningslova er følgd i saka. For å vite kva saksbehandlingsreglar som gjeld i denne saka, må det avgjerast kva type avgjerd saka gjeld.

Vedtak om å ikkje etablere ein avtale er ei endeleg avgjerd i ei sak, og er da eit vedtak i kommunelova sin forstand, jf. Prop.46 L (2017-18) punkt 27.1.4, som kan bli først lovlegkontroll med etter kommunelova § 27-1. Avgjerda er derimot ikkje bestemmande for rettar og plikter for private personar, og er da ikkje eit vedtak etter forvaltningslova. Avgjerda er verken eit enkeltvedtak eller ei forskrift, og saksbehandlingsreglane i forvaltningslova knytt til desse vedtaksformene kjem difor ikkje til bruk. Det er likevel antatt at nokon av prinsippa må kunne brukast analogisk i denne typen saker, til dømes at avgjerda er forsvarleg utgreidd.

Vi forstår saka slik at det i 2003 blei inngått ein avtale om sats for betaling per gjesteelev, og denne avtalen gjaldt fram til Austrheim kommune sa han opp i 2020.

Statsforvaltaren er einig med kommunestyret i at vedtaket i saka ikkje gjeld skulestruktur. Rundskrivet frå Utdanningsdirektoratet som representantane har vist til, kjem difor ikkje til bruk. Ei sak skal likevel vere forsvarleg utgreidd. I denne saka er det gjort vedtak om å ikkje etablere ny avtale om kjøp av elevplassar i Austrheim kommune.

Slik Statsforvaltaren les saksframlegget gjeld ikkje vedtaket noko som endrar rettsstillinga for elevane, og elevane i denne «krinsen» har ikkje fått ny nærskule. Avtalen mellom Alver og Austrheim kommune har, slik vi ser det, ikkje oppfylt krava til samarbeidsavtale om felles krins etter opplæringslova § 8-1 andre ledd, så det å ikkje vidareføre den avtalen som låg føre, vil etter vår vurdering heller ikkje gjelde endring av skulestruktur.

Denne saka gjeld vedtak om å ikkje vidareføre ein avtale om betaling for gjesteelevar. Slik vi vurderer saka er ikkje dette ei avgjerd som må på høyring før endeleg vedtak kan bli gjort. Avtalar om betaling for gjesteelevar angår svært få direkte, og foreldre, samarbeidsutval eller foreldreutval, eller andre treng difor ikkje uttale seg i saka for at ho skal vere forsvarleg utgreidd. Sjølv om ein generell avtale om betaling for gjesteelevar ikkje blir inngått, vil kommunar likevel måtte behandle søknadar frå elevar som vil gå på skule utanfor kommunen, og eventuelt inngå avtalar om den enkelte elev. Ein manglande generell avtale skal dermed ikkje påverke individuelle søknadar. Det beste for barnet vil såleis og bli ivaretatt i dei individuelle sakene. Etter dette vurderer vi at representantane sitt klagepunkt om saksutgreiing ikkje fører fram.

Vi ber om at kommunen orienterer dei som har sett fram kravet om lovlegkontroll, om Statsforvaltaren si avgjerd.

Med helsing

Gunnar O. Hæreid
fungerande statsforvaltar

Line Sperre
seniorrådgjevar

Dokumentet er elektronisk godkjent